

Relance moet Eurodepressie counteren en Rsanering aanvullen

2012/02
19 | 04 | 2012

MENSEN

WELVAART

BESCHERMING

Marc De Vos
Directeur Itinera Institute

Het is dus weer van dat: de Eurocrisis is terug van nooit weg geweest. Ik kan er alleen maar bij zuchten. Hadden we de Griekse schuld herschikt toen dat alleen noodzakelijk maar nog niet onvermijdelijk was, dan had de wereld er anders uit gezien. Ondertussen is de Griekse kanker gemetastaseerd. De ECB heeft met meer dan 1000 miljard goedkope leningen een dosis chemo toegediend waarvan gehoopt werd dat die enkele jaren zou meegaan, genoeg om de kanker te vernietigen en de patiënt in revalidatie te krijgen.

Niet dus. Portugal stevent af op een nieuwe schuldherschikking. Ierland blijft een dubbeltje op zijn kant. Spanje en in mindere mate Italië zijn, veel sneller dan verwacht, opnieuw het mikpunt van de financiële markten. Als bij hen de kanker doorbreekt, dan gaat de euro richting palliatieve afdeling. Verwacht dus maar weer de gekende combinatie van marktonrust, besparingsbelijdenis, vertrouwensdiscours en creatieve liquiditeit, dat laatste zowel in Europa als daarbuiten (lees: IMF). Maar dat scenario kan niet blijven duren. De Olijfzone van Euroland zit onderhand in een regelrechte

depressie à la jaren '30, met een economie in acute krimp en hallucinante werkloosheidspercentages, die bij jongeren de 50% bereiken.

Over de economische merites van het Europese crisismangement is al veel inkt gevloeid. Voor mij is de *bottom line* dat depressie politiek onhoudbaar is: het is politieke zelfmoord. Geen enkele bevolking kan georganiseerde verarming blijven ondergaan wanneer geen uitzicht op nieuwe welvaart wordt geboden. Structurele hervormingen tijdens economische neergang renderen maar geleidelijk,

“

Depressie is politieke zelfmoord. Geen enkele bevolking kan georganiseerde verarming blijven ondergaan wanneer geen uitzicht op nieuwe welvaart wordt

”

in dit geval te laat om een verloren generatie te vermijden. Jongeren die geen werk vinden, emigreren of demonstreren. De politieke leiders die de wind van dit economische klimaat hebben gezaaid, zullen

uiteindelijk de storm oogsten. Die zal bestaan uit een radicalisering van de nationale publieke opinie, met Europa overal als boeman.

Kijk naar de zotternijen van de Franse presidentsverkiezingen en je ziet volop perverse euro-effecten. Zowel links als rechts ventileren frustraties tegen de globaliserende markteconomie, waarvan de Europese eenmaking precies een exponent is. Een toxische mix van economisch nationalisme, arbitraire staatsinterventie en belastingverhogingen zonder hervormingen doordeesemt de programma's van beide grote kampen. Extreem-links roert zoals altijd de trom van de klassenstrijd en het anti-kapitalisme; alleen vindt het deze keer nog enig gehoor ook. En dan is er Griekenland, waar de kiezers op 6 mei naar de stembus gaan met radicale, anti-establishment partijen als gedoodverfde overwinnaars.

Niet alleen de toekomst van de Euro of van de Europese Unie ligt daarmee in de balans. Zelfs de brede consensus over een sociaal gecorrigeerde markteconomie, die na de Tweede Wereldoorlog —weliswaar met verschillende gradaties— overal in Europa is aanvaard en uitgebouwd, komt stilaan op de helling te staan. Ik heb besparingen en hervormingen altijd noodzakelijk en rechtvaardig gevonden: we hebben collectief boven onze stand geleefd en mogen de rekening niet langer naar de kinderen doorschuiven. Alleen door de erfenis van het verleden op te kuisen kunnen we een nieuwe en mooie toekomst veilig stellen. Maar besparen, sluit niet uit dat er ook verstandig in groei wordt geïnvesteerd, of voor groei wordt hervormd. Als geheel heeft de Europese Unie het vermogen beide te combineren, ook al kan dat wellicht niet op korte termijn door de ergste probleemlanden alleen.

De geschiedenis heeft ons geleerd waar uitzichtloze depressie in eindigt. We zijn vooralsnog bezig een herhaling van de geschiedenis te organiseren. Maar het is niet te laat om de spiraal te stoppen. Daarvoor moet geen jota van de besparingsdoelstellingen veranderen. Maar daarvoor moet wel, op Europese schaal, een

“

Per saldo is dat een vraag van Europese solidariteit: zijn we bereid de lijdende bevolking van de probleemlanden te helpen en hen te tonen dat hun offers zullen werken?

tweede as van groei gekoppeld worden aan de as van besparingen. Per saldo is dat een vraag van Europese solidariteit: zijn we bereid de lijdende bevolking van de probleemlanden te helpen en hen te tonen dat hun offers zullen werken?

Ik onderken zeker het risico dat solidariteit wordt misbruikt, of de noodzakelijke structurele

”

hervormingen in de probleemlanden zou vertragen. Maar we zijn bedreven genoeg, met Duitsland voorop, om strikte voorwaarden en controle te hanteren. Er is zelfs al een institutioneel vehikel, namelijk de Europese Investeringsbank, die precies voor relance dient. Het alternatief is het hellend vlak van een economische afgrond die eindigt in politieke instabiliteit of erger.

Schuldafbouw en sanering reduceren onvermijdelijk het niveau van een welvaart die voordien op een luchtkasteel van krediet was gebouwd. Maar tegelijkertijd kunnen we ijveren opdat de landing niet op een harde rots maar op

een veerkrachtige springplank plaatsvindt. Als Europa er niet in slaagt beide doelstellingen te coördineren dan zal alleen de eerste haalbaar zijn, met een nefaste boemerang tot gevolg. Markeer alvast 6 mei 2012 in uw agenda.

Marc De Vos doceert aan de UGent en is de directeur van het Itinera Institute

Twitter @devosmarc

Voor duurzame economische groei en sociale bescherming.